

СТАНОВИЩЕ

От арх. Милен Русенов – член на КАБ, рег. №00797

Относно: Оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС), свързана с инвестиционното проектиране

I. ЦЕЛ

Целта на настоящото становище представлява опит за изясняване на случаите и задълженията по извършване на ОВОС съгласно действащата нормативна уредба.

II. НОРМАТИВНА УРЕДБА

1. **Закон за опазване на околната среда** (ЗООС) – изм. и доп. ДВ бр. 53/13.07.2012 г.

1.1. Инвестиционно предложение – определение по §1 от Допълнителните разпоредби:
т. 17. „Инвестиционно предложение” е:

а) предложение за извършване на строителни работи или изграждане на инсталации или схеми,

б) друга намеса в естествената околна среда и ландшафта, включително добив на полезни изкопаеми.

т. 20. „Възложител на инвестиционно предложение” е обществен орган, физическо или юридическо лице, което по реда на специален закон, нормативен или административен акт има права да инициира или да кандидатства за одобряване на инвестиционно предложение.

1.2. Извършване на ОВОС

Чл. 81. (1) Екологична оценка и оценка на въздействието върху околната среда се извършват на планове, програми и инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии или техни изменения или разширения, при чието осъществяване са възможни значителни въздействия върху околната среда, както следва:

1. екологична оценка се извършва на планове и програми, които са в процес на изготвяне и/или одобряване от централни и териториални органи на изпълнителната власт, органи на местното самоуправление и Народното събрание;

2. оценка на въздействието върху околната среда се извършва на инвестиционни предложения за строителство, дейности и технологии съгласно приложения № 1 и 2.

Чл. 92. Оценка на въздействието върху околната среда задължително се извършва на:

1. инвестиционните предложения за строителство, дейности и технологии съгласно приложение № 1.

2. инвестиционните предложения за строителство, дейности и технологии с трансгранично въздействие върху околната среда съгласно приложение № 1 към чл. 2 от Конвенцията по оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст, съставена в Еспо (Финландия) на 25 февруари 1991 г., ратифицирана със закон (ДВ, бр. 28 от 1995 г.) (обн., ДВ, бр. 86 от 1999 г.; попр., бр. 89 от 1999 г.).

Чл. 93. (1) Необходимостта от извършване на ОВОС се преценява за:

1. инвестиционни предложения съгласно приложение № 2;

2. всяко разширение или изменение на инвестиционни предложения съгласно приложение № 2, които вече са одобрени или са в процес на одобряване, изпълнени са или са в процес на изпълнение, ако това разширение или изменение може да доведе до значително отрицателно въздействие върху околната среда.

• Приложение № 1 към чл. 92, т. 1
Инвестиционни предложения:

1. Рафинерии за суров нефт (с изключение на производството само на смазочни материали от суров нефт) и инсталации за газификация и втечняване на 500 и повече от 500 тона на денонощие въглища или битуминозни шисти.
- 2.1. Топлоелектрически централи и други горивни инсталации с номинална входяща топлинна мощност 50 MW или повече, и
- 2.2. Ядрени електроцентрали и други ядрени реактори, включително демонтаж или извеждане от експлоатация на такива централи и реактори, с изключение на инсталации за производство и преработване на дялящите се или обогатени материали, чиято максимална мощност не надвишава 1 киловат непрекъснато топлинно натоварване.
- 3.1. Инсталации за преработване на отработено ядрено гориво.
- 3.2. Инсталации, предназначени:
 - а) за производство или обогатяване на ядрено гориво;
 - б) за обработване на отработено ядрено гориво или отпадъци с висока степен на радиоактивност;
 - в) за окончателно погребване на отработено ядрено гориво;
 - г) единствено за окончателно погребване на радиоактивни отпадъци;
 - д) единствено за съхраняване, планирано за повече от 10 г., на отработено ядрено гориво или радиоактивни отпадъци на площадка, различна от тази, на която са произведени.
4. Интегрирано предприятие за производство на чугун и стомана (първично или вторично топене), включително непрекъснато леене.
5. Лейрни за черни метали с производствен капацитет над 20 т на денонощие.
6. Инсталации за обработване на черни метали:
 - а) станове за горещо валицуване с капацитет над 20 т необработена стомана за час;
 - б) ковашки цехове с преси, чиято енергия превишава 50 килоджаула на преса, където използваната топлинна мощност превишава 20 MW;
 - в) защитни покрития от разтопен метал с консумация над 2 т необработена стомана за час.
7. Инсталации за:
 - а) производство на цветни необработени метали от руди, концентрати или отпадъци от метали чрез металургични, химични или електролитни процеси;
 - б) топене, включително сплавяване на цветни метали, с капацитет на топене над 4 т на денонощие за олово и кадмий или 20 т на денонощие за всички останали метали.
8. Инсталации за повърхностна обработка на метали и пластмаси чрез електролитни или химични процеси, при които обемът на ваните за обработка е над 30 м³.
9. Инсталации за добив и преработка на азбест и за производство на продукти, съдържащи азбест:
 - а) за азбестоциментовите продукти с годишно производство над 20 000 т крайна продукция;
 - б) за фрикционни материали с годишно производство повече от 50 т крайна продукция;
 - в) за други производства, използващи азбест над 200 т годишно.
10. Интегрирани химически инсталации за производство в промишлен мащаб на химични вещества, използващи процеси на химично превръщане, където отделните инсталации са функционално свързани и които са:
 - а) за производство на основни органични химични вещества;
 - б) за производство на основни неорганични химични вещества;
 - в) за производство на фосфорни, азотни и калиеви торове (еднокомпонентни и сложни торове);
 - г) за производство на основни вещества за растителна защита и биоциди;

д) за производство на основни фармацевтични продукти с използване на химически или биологични процеси;

е) за производство на взривни вещества;

ж) за производство на белтъчни фуражни добавки, ензими и други белтъчни вещества с използване на химично или биологично превръщане в производствения процес.

11. Промислени предприятия за производство на:

а) целулозна каша от дървесина или други подобни влакнести материали;

б) хартия и картон с производствен капацитет над 20 т на денонощие.

12. Инсталации за производство на циментен клинкер в ротационни пещи с производствен капацитет над 500 т на денонощие или за вар в ротационни пещи с капацитет над 50 т на денонощие или в други пещи с производствен капацитет над 50 т на денонощие.

13. Инсталации за производство на стъкло, включително стъклени влакна, с топилен капацитет над 20 т на денонощие.

14. Инсталации за разтопяване на минерални вещества, включително за производство на минерални влакна, с топилен капацитет над 20 т на денонощие.

15. Инсталации за изработване на керамични продукти чрез изпичане, по-конкретно покривни керемиди, тухли, огнеупорни тухли, плочи, каменинови или порцеланови изделия, с производствен капацитет над 75 т на денонощие и/или с капацитет на пещта за изпичане над 4 м³ и с плътност на подреждане за една пещ над 300 кг/м³.

16. Инсталации за предварителна обработка (дейности, като измиване, избелване, мерцеризиране) или багрене на влакна и/или текстил с капацитет над 10 т на денонощие.

17. Инсталации за дъбене на необработени и сурови кожи при капацитет над 12 т на денонощие готова продукция.

18. Инсталации за повърхностно третиране на вещества. Инсталации за повърхностно третиране на вещества, предмети или продукти с използване на органични разтворители, по-конкретно за апретиране, щамповане, грундиране, обезмасляване, придаване на водонепромокаемост, оразмеряване, боядисване, почистване или импрегниране, с консумация на органични разтворители над 150 кг на час или над 200 т годишно.

19.1. Кланици с производствен капацитет над 50 т трупно месо за денонощие.

19.2. Инсталации за обработване и преработване на суровини с цел производство на хранителни продукти от:

а) животински суровини (без мляко) с производствен капацитет над 75 т готова продукция на денонощие;

б) зеленчукови суровини с производствен капацитет над 300 т на денонощие готова продукция (средна стойност за тримесечие).

19.3. Обработване и преработване на мляко с количество на постъпващо мляко над 200 т на денонощие (средна стойност за година).

20. Инсталации за обезвреждане или оползотворяване на животински трупове и животински отпадъци с капацитет над 10 т на денонощие.

21. Ферми за интензивно отглеждане на птици и свине с повече от:

а) 40 000 места за отглеждане на бройлери, 40 000 места за кокошки носачки;

б) 2000 места за отглеждане на свине за угояване (над 30 кг), или

в) 750 места за свине майки.

22.1. Строителство на железопътни магистрали и железопътни линии I категория (линии за железопътен трафик на големи разстояния) и на летища с дължина на основната писта 2100 м и повече.

22.2. Строителство на автомагистрали и пътища I клас.

22.3. Строителство на нов път с четири или повече платна или изместване на трасе и/или разширение на съществуващ път с две или по-малко платна до четири или повече платна, когато новият път, изместването на трасе и/или разширението на съществуващия път е с 10 и повече км непрекъсната дължина.

23.1. Вътрешни водни пътища и пристанища, обслужващи корабите по вътрешните водни пътища, които позволяват преминаване на кораби с водоизместване над 1350 т.

23.2. Търговски пристанища, терминали за товарене и разтоварване, свързани със сушата, и пристанища за обществен транспорт (с изключение на терминали за фериботи), които могат да приемат кораби с водоизместване над 1350 т.

24. Инсталации за обезвреждане на опасни отпадъци чрез изгаряне, химично третиране или депониране по смисъла на Закона за управление на отпадъците.

25. Инсталации с капацитет над 100 т за денонощие за обезвреждане на неопасни отпадъци чрез изгаряне или химично третиране по смисъла на Закона за управление на отпадъците.

26. Добив на подземни води или изкуствено подхранване на подземните води с годишен обем на добиваната вода или вода за подхранване 10 млн. М3 или повече.

27.1. Дейности за прехвърляне на водни ресурси между речни басейни за задоволяване на недостига при водопотреблението, когато обемът на прехвърлената вода е повече от 100 млн. М3 годишно.

27.2. Във всички останали случаи дейности за прехвърляне на водни маси между речни басейни, където средногодишният (осреднено за много години) отток на басейна, от който се прехвърля вода, е над 2000 млн. М3 годишно.
В случаите по т. 27.1 и 27.2 прехвърлянето на вода за питейни нужди по тръбопроводи се изключва.

28. Пречиствателни станции за отпадъчни води с капацитет над 150 000 еквивалентни жители.

29. Добив на нефт или природен газ за търговски цели при количества над 500 т на денонощие за нефт или над 500 000 м3 на денонощие за природен газ.

29.1. Сондажи за проучване и добив на неконвенционални въглеводороди, в т.ч. шистов газ.

30. Язовири или други съоръжения, предназначени за постоянно задържане или съхраняване на вода, където новото или допълнителното количество вода, което се задържа или съхранява, е над 10 млн. М3.

31. Тръбопроводи с диаметър повече от 800 мм и с дължина повече от 40 км:
а) за транспортиране на газ, нефт, химични вещества и смеси;
б) за транспортиране на потоци от въглероден диоксид (CO₂) с цел съхранение в геоложки формации, включително свързаните с тях компресорни станции.

32. Съоръжения за съхраняване на 200 000 т или повече нефт, нефтопродукти или химични продукти.

33. Строителство на надземни електропроводи с напрежение 220 kV и повече и с дължина над 15 км.

34. Открит добив в кариери и рудници на суровини при площ над 25 хектара или добив на торф с площ над 150 хектара.

35. Туризм и отдих:
а) ваканционни селища, хотелски комплекси извън урбанизирани територии с обща площ над 10 дка и съоръжения към тях;
б) ски писти, ски влекае, лифтове с обща дължина над 1000 м и съоръжения към тях;
в) спортни или рекреационни комплекси извън урбанизирани територии с обща площ над 20 дка.

36. Инсталации за улавяне на потоци от CO₂ с цел съхранение в геоложки формации от инсталации, обхванати от това приложение, или когато общото годишно количество уловен CO₂ е равно на или надвишава 1,5 мегатона.

37. Места за съхранение на CO₂ в геоложки формации.

38. Всяко изменение или разширение на инвестиционно предложение, включено в приложението, когато това изменение или разширение самостоятелно достига критериите, ако има такива, посочени в приложението.

• Приложение № 2 към чл. 93, ал. 1, т. 1 и 2

1. Селско, горско и водно стопанство:

а) комасация на селскостопански земи;

б) използване на необработваеми или полупустеещи земи за интензивни селскостопански цели;

в) мелиоративни дейности в селското стопанство, включително напояване и пресушаване на земи;

г) първично залесяване и обезлесяване с цел промяна на предназначението на земята;

д) интензивно животновъдство (инвестиционни предложения, невключени в приложение № 1);

е) интензивно развъждане на риба;

ж) пресушаване на земи от морето;

з) (отм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.)

2. Минно дело:

а) кариери, открити рудници и добив на торф (невключени в приложение № 1);

б) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) мини с подземен добив;

в) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) изземване на инертни материали от реки, езера или море чрез драгиране;

г) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) дълбоки сондажи, в т.ч.:

- геотермални

- за съхраняване на ядрени отпадъци

- за водоснабдяване,

с изключение на тези за изследване на стабилността на геоложката основа;

д) добив на въглища, нефт, природен газ, руди и битуминозни шисти;

е) (нова – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) всички проучвателни сондажи за нефт и газ.

3. Енергийно стопанство:

а) промишлени инсталации за производство на електроенергия, пара и топла вода (невключени в приложение № 1);

б) промишлени съоръжения за пренос на газ, пара и топла вода, пренос на електроенергия по надземни кабели (невключени в приложение № 1);

в) съоръжения за надземно складиране на природен газ;

г) съоръжения за подземно складиране на горими газове;

д) съоръжения за надземно складиране на горива;

е) промишлено брикетирание на въглища;

ж) инсталации за преработка и съхраняване на радиоактивни отпадъци (невключени в приложение № 1);

з) водноелектрически централи;

и) съоръжения за производство на електроенергия посредством силата на вятъра;

к) (нова – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) инсталации за улавяне на потоци от CO₂ с цел съхранение в геоложки формации от инсталации, които не са обхванати от приложение № 1.

4. Производство и преработка на метали:

а) инсталации за производство на чугун и стомана (първично и вторично топене), включително непрекъснато леене (невключени в приложение № 1);

б) инсталации за преработка на черни метали (невключени в приложение № 1):

- горещо валцуване;

- ковашко пресоване;
 - защитни покрития от разтопен метал;
 - в) леярни за черни метали (невключени в приложение № 1);
 - г) инсталации за топене на цветни метали, включително производство на сплави (с изключение на благородните метали), изтегляне, формоване и валцуване на изделия от цветни метали и сплави (невключени в приложение № 1);
 - д) инсталации за повърхностна обработка на метали и пластмаси чрез електролитни или химични процеси (невключени в приложение № 1);
 - е) производство и монтаж на моторни превозни средства и производство на автомобилни двигатели;
 - ж) корабостроителници;
 - з) производство и ремонт на самолети;
 - и) производство на жп съоръжения;
 - к) земни работи, извършвани с взривни вещества;
 - л) инсталации за пържене и агломерация на руди.
5. Производство на продукти от нерудни минерални суровини:
- а) коксови пещи (суха дестилация на въглища);
 - б) инсталации за производство на цимент (невключени в приложение № 1);
 - в) инсталации за производство на азбест и азбестови изделия (невключени в приложение № 1);
 - г) инсталации за производство на стъкло и стъквени влакна (невключени в приложение № 1);
 - д) инсталации за топене на минерални вещества, включително производство на минерални влакна (невключени в приложение № 1);
 - е) инсталации за производство на керамични изделия чрез печене, в т.ч. керемиди, тухли, огнеупорни тухли, плочи, керамични и порцеланови съдове (невключени в приложение № 1).
6. Инсталации в химическата промишленост (невключени в приложение № 1):
- а) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) обработка на междинни продукти и производство на химични вещества и смеси;
 - б) инсталации за производство на пестициди и фармацевтични продукти, бои и лакове, еластомери и пероксиди;
 - в) съоръжения за съхраняване на нефт, нефтопродукти и химически вещества.
7. Предприятия в хранителната промишленост (невключени в приложение № 1):
- а) производство на растителни и животински масла и мазнини;
 - б) консервиране на растителни и животински продукти;
 - в) производство на млечни продукти;
 - г) производство на бира и малц;
 - д) производство на захарни изделия и сиропи;
 - е) кланици;
 - ж) промишлено производство на нишесте;
 - з) производство на рибно брашно и рибно масло;
 - и) производство на захар.
8. Текстилна, кожарска, дървообработваща и хартиена промишленост:
- а) промишлени инсталации за производство на хартия и картон (невключени в приложение № 1);
 - б) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) инсталации за предварителна обработка (операции като пране, избелване, мерсеризиране и т.н.) или боядисване на влакна или текстил (невключени в приложение № 1);
 - в) обработка (дъбене) на кожи (невключени в приложение № 1);
 - г) инсталации за производство и преработване на целулоза.
9. Каучукова промишленост. Производство и преработка на продукти на базата на еластомери.

10. Инфраструктурни инвестиционни предложения:

- а) индустриални зони;
- б) обекти с обществено предназначение, включително строителство на търговски центрове и паркинги;
- в) строителство на жп линии и съоръжения за комбиниран превоз и смесени терминали (невключени в приложение № 1);
- г) строителство на летища (невключени в приложение № 1);
- д) строителство на пътища (невключени в приложение № 1);
- е) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) строителство на пристанища, пристанищни съоръжения, включително рибарски пристанища (невключени в приложение № 1);
- ж) строителство на вътрешни водни пътища, изграждане на канали и аварийни съоръжения срещу наводнения;
- з) язовири и други съоръжения за събиране и съхраняване на вода за продължително време (невключени в приложение № 1);
- и) трамвайни трасета, подземни и надземни железници, висящи линии за превоз изключително или главно на пътници;
- к) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) нефтопроводи и газопроводи и свързани с тях инсталации, както и тръбопроводи за пренос на потоци от CO₂ с цел съхранение в геоложки формации (невключени в приложение № 1);
- л) аквадукти за далечен пренос;
- м) крайбрежна дейност за борба с ерозията и крайбрежни съоръжения, които водят до изменение на бреговата линия, като изграждане на диги, вълноломи и други защитни съоръжения, с изключение на ремонт и реконструкция на тези съоръжения;
- н) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) добив на подземни води и изкуствено подхранване на подземни води (невключени в приложение № 1);
- о) проекти за прехвърляне на водни ресурси между речни басейни (невключени в приложение № 1).

11. Други инвестиционни предложения:

- а) постоянни състезателни писти и писти за изпитване на моторни превозни средства;
- б) инсталации и депа за обезвреждане на отпадъци (невключени в приложение № 1);
- в) пречиствателни станции за отпадъчни води (невключени в приложение № 1);
- г) депа за утайки от пречиствателни станции;
- д) съхраняване на метален скрап, включително скрап от моторни превозни средства;
- е) съоръжения за изпитване на двигатели, турбини или реактори;
- ж) производство на изкуствени минерални влакна (невключени в приложение № 1);
- з) съоръжения за обезвреждане или унищожаване на взривни вещества;
- и) инсталации за обезвреждане или оползотворяване на животински трупове и животински отпадъци (невключени в приложение № 1);
- к) цехове за разфасовка на продукти за растителна защита;
- л) складове за съхранение на продукти за растителна защита.

12. Туризмъ и отдих:

- а) (изм. – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) ски писти, ски влекове, лифтове и съоръжения към тях;
- б) морски съоръжения;
- в) ваканционни селища, хотелски комплекси извън урбанизирани територии и съпътстващи дейности (невключени в приложение № 1);
- г) постоянни къмпинги и места за паркиране на каравани;
- д) паркове със специално предназначение;

е) (нова – ДВ, бр. 32 от 2012 г., в сила от 24.04.2012 г.) спортни и/или рекреационни комплекси извън урбанизирани територии.

2. Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (по чл. 101, ал. 1 от ЗООС) – изм. ДВ бр. 3/11.01.2011 г.

2.1. Искане за преценяване на необходимостта от ОВОС

Чл. 6. За преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за предложени-ята по чл. 93, ал. 1 ЗООС възложителят внася писмено искане до компетентния орган по чл. 93, ал. 2 или 3 ЗООС, към което прилага един екземпляр от информацията по приложение № 2 на хартиен и два екземпляра на електронен носител и информация относно обществения интерес към инвестиционното предложение, ако такъв е бил проявен.

3. Закон за устройство на територията (ЗУТ) – изм. и доп. ДВ бр. 53/13.07.2012 г.

3.1. Разрешение за строеж – документи

Чл. 144. (1) Инвестиционните проекти, по които се издава разрешение за строеж, се съгласуват и одобряват след писмено заявление на възложителя и след представяне на:

1. документи за собственост, а за сгради на жилищностроителни кооперации – и влязло в сила решение на общото събрание за приемане на проекта;
2. виза за проектиране в случаите по чл. 12, ал. 3, чл. 41, ал. 2, чл. 50, 51, 58, 59, чл. 133, ал. 6 и чл. 134, ал. 6;
3. три копия от инвестиционния проект в обхват и съдържание, определени с наредбата по чл. 139, ал. 5;
4. административните актове, които в зависимост от вида и големината на строежа се изискват като условие за разрешаване на строителството по Закона за опазване на околната среда или специален закон;
5. оценка за съответствието, изготвена по реда на чл. 142, ал. 6;
6. разрешително за изграждане на водовземно съоръжение за подземни води и/или разрешително за водовземане, и/или разрешително за заустване на отпадъчни води, издадени по реда и в случаите, предвидени в Закона за водите.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. Кога се изисква извършване на ОВОС

Изяснено е в Закона за опазване на околната среда и приложения №1 и №2 към него.

Не се съдържат изисквания за:

- жилищни сгради и преустройствата им (с изкл. на ваканционни селища, хотелски комплекси извън урбанизирани територии и съпътстващи дейности);
- магазини, ателиета и преустройствата им;
- офиси, административни сгради и преустройствата им.

2. Чие е задължението, свързано с извършването на ОВОС

Съгласно разпоредбите на ЗООС, Наредбата по чл. 101 от ЗООС и ЗУТ, задължението е на възложителя. От документите, които възложителят представя за издаване на разрешение за строеж по чл. 144, ал. 1 на ЗУТ, единствено инвестиционният проект по т. 3 е задължение на проектантите. Останалите документи (вкл. актовете по ЗООС, изискващи се в т. 4) се осигуряват от възложителя.

Гр. София, 02.09.2012 г.